

УДК 373.2

Лісневська Н.В.

**УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО
ЗАКЛАДУ ЯК ЕФЕКТИВНА УМОВА СТВОРЕННЯ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА**

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра

Довженка, м. Глухів, Сумська область, вул. Києво-Московська, 24

Lisnevskaya N.V.

**MANAGEMENT ACTIVITIES OF KINDERGARTEN AS A CONDITION
FOR THE EFFICIENT CREATION OF HEALTH-KEEPING
ENVIRONMENT**

Ghluukhiv national pedagogical university in the name of O. Dovzhenko

Glukhiv, Sumska oblast Kievo-Moskovska str., 24

Анотація. У статті аналізується управлінська діяльність дошкільного навчального закладу щодо успішності створення здоров'язберігаючого середовища та розкриваються етапи його створення з метою збереження й зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку. Пропонується система роботи з формування компетенції вихователів у створенні здоров'язберігаючого середовища.

Ключові слова: управління діяльністю дошкільним навчальним закладом, компетенція вихователів, здоров'язберігаюче середовище, здоров'я дітей дошкільного віку.

Annotation. In the article analyzes the management activities of kindergarten concerning successful creation health-keeping environment and disclosed (reveals) the stages of its creation with the purpose preservation and strengthening the health of preschool children. System works on the formation of competence of teachers in creating of health-keeping environment is proposed.

Key words: management activities of kindergarten, competence of teachers, health-keeping environment, health of preschool children.

Постановка проблеми. У період перебудови освіти в Україні управління діяльністю ДНЗ набуває важливого значення. Аналізуючи роботу ДНЗ варто відмітити, що простежується тенденція до орієнтування їх саме на освіту дошкільників, що пов'язано передусім із запитом батьків і шкіл. Проте на сьогодні мало уваги приділяється стану здоров'я вихованців, який постійно погіршується. Ми переконані, що збереження й зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку залежить від створення в ДНЗ спеціального середовища – здоров'язберігаючого. Однак успішність створення такого середовища, на нашу думку, залежить від цілеспрямованого управління діяльністю ДНЗ.

Метою статті є обґрунтувати важливість створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ через формування у вихователів відповідної компетенції, що повинна включати теоретичну та практичну підготовку.

Завданням статті є проаналізувати управлінську діяльність ДНЗ керівником щодо створення здоров'язберігаючого середовища; запропонувати шляхи формування компетенції вихователів у створенні такого середовища.

Постановка проблеми. Аналізуючи праці вчених ми прийшли до висновку, що загальній теорії управління присвячені роботи Н. Андріанова, В. Афанасьєва, Ф. Аунапу, Д. Гвішіані та ін. В умовах реформування освіти в Україні проводяться наукові дослідження з різних проблем управління закладами освіти В. Бегеєм, В. Бондарем, Є. Бондаренко, Л. Даниленко, М. Закорченкою, В. Зверєвою, В. Крижко, В. Кузем, Є. Павлютенковим та ін. Шляхи оновлення дошкільної освіти, моделювання системи критеріїв оцінки її розвитку розглянуті Г. Лаврентьєвою, К. Стрюк, проблеми підготовки дошкільних установ до роботи в умовах ринку розкриті О. Проскурою, В. Шкатуллою. Варто відмітити, що управлінню діяльності ДНЗ присвячені спеціальні дослідження Н. Денисенко (управління системою фізичного виховання дітей ДНЗ), Л. Пісоцької (управління розвитком дошкільної освіти в регіоні). Однак мало уваги приділено управлінню діяльністю ДНЗ щодо

створення здоров'язберігаючого середовища.

Виклад основного матеріалу. Нині науковці й практики занепокоєні суперечністю між новими цілями, завданнями дошкільної освіти та старими методами управлінської діяльності більшості керівників ДНЗ, які не орієнтовані на сучасну парадигму управління. В своєму науковому дослідженні Нінель Денисенко управління тлумачила як ту рушійну силу, яка спрямована на активізацію людини шляхом створення оптимальних умов для прояву та розвитку її творчого потенціалу [1]. Під управлінням дошкільною освітою Леоніда Пісоцька розуміє цілеспрямовану діяльність всіх ієрархічних ланок управління, котра забезпечує становлення, збереження, стабілізацію функціонування та розвиток дошкільної освіти в різноманітних формах охоплення нею потреб суспільства у вихованні дітей [2].

Варто відзначити, що управління діяльністю кожного ДНЗ має свою специфіку, яка інтегрує в собі врахування не тільки інтересів держави, але й інтересів особистості керівника. Цілком погоджуємося з думкою Нінель Денисенко, що управлінська діяльність здійснюється згідно з основними правилами, вихідними положеннями – принципами [1]. На нашу думку, керуючись відповідними принципами це допомагає керівникові дошкільного навчального закладу організувати особисту практичну діяльність та об'єктивно оцінити діяльність педагогів у створенні здоров'язберігаючого середовища. Управлінська діяльність реалізується на основі професійно-управлінської компетенції керівника, яка визначається як сукупність його спеціальних знань, умінь і навичок, які допомагають йому забезпечувати ефективне створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ.

Аналізуючи погляди Нінель Денисенко [1] вважаємо, що управління керівником процесом створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ повинно розпочатися з інформаційно-аналітичної та діагностичної діяльності. Потім прогнозується програма удосконалення управління процесом створення здоров'язберігаючого середовища та закладається система роботи керуючого й керованих підсистем щодо ефективності створення такого середовища, що

прописується відповідно в календарному плані, перспективному та календарному плануванні (методи, форми, засоби, напрями роботи: фізичне та валеологічне виховання, різні види діяльності). Наступні дії – це організаційна робота, оскільки це дійовий, практичний етап, при якому реалізуються цілі, завдання, зміст роботи зі створення здоров'язберігаючого середовища. Закінчується управлінський процес контрольними діями завідувача ДНЗ, які дають змогу встановити ступінь створення означеного середовища (контроль дає можливість визначити точність і вірогідність прийнятих рішень, ефективність та якість управлінських дій). Контроль логічно підводить до корекційної діяльності, зміст якої різний у завідувача, методиста, вихователів (завідувач і методист корегують дії вихователів, вихователі корегують дії дітей і батьків). Корегуючи дії завершують управлінський цикл, але потім знову дають можливість входу в управлінську систему через аналітичну діяльність.

Провідна роль у формуванні, збереженні та зміцненні здоров'я дітей дошкільного віку належить вихователю та залежить від наявних у нього знань, умінь і навичок. Успішність створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ залежить не тільки від керівника ДНЗ, а в більшій мірі від компетенції вихователів, яка повинна включати їх теоретичну та практичну підготовку до створення такого середовища, що передбачає застосування різних форм і засобів роботи з ними, що відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

Формування компетенції вихователів у створенні здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ

Форми роботи		
Методичні	Практичні	Участь у міських (сільських) заходах
методичні об'єднання, педагогічні наради, лекції-консультації, педагогічні читання, засідання педагогічного факультативу, засідання творчих груп, семінари, «круглі» столи, ділова гра, мозковий штурм, брифінг, брейн-ринг, дискусійні клуби, відео семінари	показ нових оздоровчих технологій, майстер-класи, семінари-практикуми, тренінгові заняття	туристичних зльотів, оздоровчих заїбах, фізкультурних святах, Днях фізкультурника
Засоби роботи		
Диспути, дискусії, доповіді, бесіди, методичні рекомендації, консультації, вказівки,		

Варто організовувати роботу методичних об'єднань з проблеми «Актуальність створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ». Теми для обговорень: «Стан здоров'я дітей дошкільного віку, які відвідують ДНЗ»; «Важливість створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ»; «Особливості протікання адаптації в дітей-дошкільників»; «Формування у вихователів ціннісного ставлення до здоров'я дітей»; «Важливість раціонального навчального навантаження для здоров'я дошкільників і доцільне його поєднання з руховою активністю та практично-оздоровчою діяльністю».

З метою підвищення компетенції вихователів можна проводити педагогічні наради різної тематики: «Особливості збереження здоров'я дітей дошкільного віку»; «Компоненти здоров'язберігаючого середовища»; «Значення та особливості створення мікроклімату в групі»; «Урахування індивідуальних особливостей вихованців у ході проведення навчально-виховної та оздоровчої роботи з дітьми дошкільного віку»; «Особливості дотримання санітарно-гігієнічних вимог»; «Значення організації збалансованого харчування для збереження здоров'я дітей дошкільного віку». Лекції–консультації та семінари згідно з розробленим планом: «Сутність здоров'язберігаючого середовища»; «Дефініція здоров'я та його види»; «Роль позитивного мікроклімату в групі»; «Упровадження в навчально-виховну та оздоровчу діяльність дітей дошкільного віку оздоровчих технологій»; «Формування здоров'я дитини дошкільного віку»; «Визначення основних видів здоров'я дітей дошкільного віку»; «Створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ на основі дидактичних принципів».

Крім того, варто застосовувати перегляди відеоматеріалу, обговорення матеріалу чи проблеми; проводити доповіді, диспути та обговорення важливості й особливостей створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ, особливості добору, проведення й оптимальне поєднання між собою різних оздоровчих технологій і заходів; практичні покази семінарів-практикумів,

тренінгових занять, оздоровчих технологій, майстер-класів різної тематики: «Ароматерапія в житті дітей дошкільного віку»; «Фітотерапія в житті дітей дошкільного віку»; «Кольоротерапія в житті дітей дошкільного віку». Тема майстер-класу: «Використання та поєднання між собою різних оздоровчих технологій у роботі з дітьми дошкільного віку».

Також протягом літа та навчального року варто організовувати участь вихователів разом з дітьми в різних міських фізкультурних заходах: туристичних зльотах, оздоровчих заходах, фізкультурних святах, Днях фізкультурника, що сприятиме зміцненню в них командного духу, відчуттю єдності, переконаності у важливості фізкультури для збереження та зміцнення їх здоров'я, оскільки все відбувається на свіжому повітрі й сприяє позитивному емоційному настрою.

Засоби роботи з вихователями

З вихователями варто проводити диспути, в ході яких варто обговорювати основні питання створення здоров'язберігаючого середовища з урахуванням видів здоров'я: фізичного, психічного, соціального та духовного, важливості естетичного оформлення групових кімнат, приміщень і території ДНЗ: «Фізичне здоров'я дітей дошкільного віку»; «Психічне здоров'я дітей дошкільного віку»; «Соціальне здоров'я дітей дошкільного віку»; «Духовне здоров'я дітей дошкільного віку»; «Важливість естетичного оформлення групи, всіх приміщень і території ДНЗ для здоров'я дошкільників».

З метою збагачення знань у вихователів щодо створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ слід проводити доповіді різної тематики: «Роль вихователя у формуванні, збереженні та зміцненні здоров'я дітей дошкільного віку»; «Педагогічні умови створення здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ»; «Оздоровчі технології в збереженні й зміцненні здоров'я дітей дошкільного віку та особливості їх проведення»; «Організація предметного оточення дітей»; «Організація природного оточення дітей: тварини, рослини та їх роль у формуванні, збереженні та зміцненні здоров'я дітей дошкільного віку»; «Важливість здорового способу життя як умова

формування, збереження та зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку». Також варто систематично проводити «круглі» столи, ділові ігри, мозковий штурм, брифінги, брейн-ринги, де варто обговорювати та закріплювати отримані знання з даної проблеми. Підвищенню інтересу до актуальності проблеми збереження та зміцнення здоров'я дошкільників сприятиме застосування Інтернет-завдань.

Висновки. Уважаємо, тільки від бажання керівника і всього педагогічного колективу залежить збереження та зміцнення здоров'я вихованців, а успішність створення здоров'язберігаючого середовища – від їх цілеспрямованої роботи та грамотного управління діяльністю ДНЗ.

Література

1. Денисенко Н. Ф. Теоретичні засади та технологія управління системою фізичного виховання дітей дошкільних навчальних закладів : Автореф. дис... д-ра пед. наук : 13.00.08 – дошкільна педагогіка / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова / Н. Ф. Денисенко. – Київ, 2002. – 40 с.
2. Пісоцька Л. С. Соціально-педагогічні умови управління розвитком дошкільної освіти в регіоні : Автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти АПН України / Л. С. Пісоцька. – Київ, 2004. – 22 с.

Стаття відправлена: 04.03.2016 г.

© Лісневська Н.В.